

Latvijas vispārējās populācijas divu dažādu depresijas prevalences mērījumu rezultātu salīdzinājums

Jeļena Vrubļevska¹, Elmārs Rancāns¹, Mārcis Trapencieris², Sigita Sniķere²

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Psihiatrijas un narkoloģijas katedra, Latvija

² Latvijas Universitāte, Filozofijas un socioloģijas institūts

Ievads. Depresija ir trešā biežākā psihiskā slimība Eiropas populācijā, un no tās cieš 30,3 miljoni iedzīvotāju. Eiropas valstīs pēdējo 12 mēnešu depresijas prevalences izkliede veido 1,0 līdz 10,1%. Depresija ir biežākā darba nespēju sekmējošā psihiskā slimība, tāpēc ir svarīgi to savlaicīgi noteikt, izvērtēt tās smagumu un monitorēt simptomus [Wittchen, et al., 2011]. Aptuveni 40% klīnisku interviju netiek atklātas kādas diagnozes, tāpēc papildus klīniskām intervijām tiek rekomendēta standartizētu diagnostisku mērīinstrumentu lietošana [Pinninti, et al., 2003].

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis bija salīdzināt depresijas epidemioloģiskos rādītājus Latvijas vispārējā populācijā, lietojot divus dažādus standartizētus mērīinstrumentus. Tika salīdzināti pēdējo 2 nedēļu depresijas prevalences rādītāji, kuri tika iegūti 2011. gadā iedzīvotāju šķērsriezuma pētījumā par atkarību izraisošo vielu lietošanu ar kopējo izlases apjomu 4493 iedzīvotāji, kur tika iekļauta vispārārtzīta depresijas diagnostikas un smaguma noteikšanas skala *Patient Health Questionnaire-9* (PHQ-9) ar 2012. gadā veikto FINBALT Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošu paradumu pētījumu ar kopējo izlasi 3003 iedzīvotāji, kurā tika izmantots standartizēts strukturēts diagnostisks instruments Īsas starptautiskas neiropsihiatriskas intervijas (*Mini International Neuropsychiatric Interview* jeb MINI) depresijas modulis. Abi diagnostiskie instrumenti pirms iekļaušanas pētījumos tika tulkoti latviski un pārtulkoti atpakaļ, kā arī pirms izmantošanas tie tika pārbaudīti dažādās Latvijas populācijas grupās. Klīniski nozīmīga depresija abiem mērīinstrumentiem tika definēta, pamatojoties uz literatūrā noteiktiem algoritmiem.

Rezultāti. Pētījumā, kurā tika lietota PHQ-9 skala ar klīniski nozīmīgas depresijas vērtējuma summu ≥ 10 , kas ir saskaņā ar literatūras rekomendācijām, pēdējo 2 nedēļu depresijas prevalences veido 6,7% (95% TI 5,6–7,9%), sievietēm biežāk nekā vīriešiem, attiecīgi 7,8% un 5,6% ($p = 0,018$). Literatūrā rekomendēts klīniski nozīmīgas depresijas definēšanas algoritms uzrādīja pēdējo 2 nedēļu depresijas prevalenci 3,6% (95% TI 2,9–4,4%), sievietēm un vīriešiem attiecīgi 4,1% un 3,2% ($p = 0,209$). Pētījums ar MINI parāda pēdējo 2 nedēļu prevalenci 4,9% (95% TI 4,1–5,7%), sievietēm un vīriešiem attiecīgi 5,7% un 4,0%.

Secinājumi. Izmantojot mērīinstrumenta PHQ-9 divus dažādus literatūrā rekomendējamus algoritmus klīniski nozīmīgas depresijas noteikšanai, tiek novērotas vērā ņemamas depresijas prevalences rādītāju atšķirības, kas ir pretrunā ar literatūras datiem. Lietojot PHQ-9 depresijas noteikšanas algoritmu, depresijas prevalences rādītāji ir līdzīgi datiem, kas tika iegūti, izmantojot MINI. Salīdzinot ar Eiropas datiem, Latvijā depresijas izplatības prevalences rādītāju izkliede ir mazāka. Turpmāk būtu nepieciešams pārbaudīt abu mērīinstrumentu atbilstību depresijas noteikšanai, salīdzinot tos ar kādu citu vispārārtzītu, validētu depresijas diagnostisko mērīinstrumentu.